

Hoe betrek je meer bewoners bij energiebesparing?

29 november 2011 was er in Amsterdam West een bijeenkomst over het betrekken van bewoners bij initiatieven tot energiebesparing, georganiseerd door het Stedelijk Bureau Wijksteunpunten Wonen. Tijdens deze bijeenkomst kwamen bewoners, bewonersondersteuners en adviseurs aan het woord over hun ervaringen en aanpak.

*****

De L-Flat in Zeist

Els van der Steen (Beaumont Communicatie) en Gigi Bewier (bewoner en voorzitter van bewonerscommissie L-Flat) vertelden hoe het is gelukt om de L-Flat energiezuiniger te krijgen.

Els van der Steen is ingehuurd door woningcorporatie De Combinatie om de interne en externe communicatie tussen de corporatie en de bewoners te begeleiden. De L-flat, een van de grootste flats in West Europa (728 woningen), stond op de nominatie om gesloopt te worden, maar uiteindelijk is besloten groot onderhoud te laten plaatsvinden met een aantal energiebesparende aanpassingen. Els ging hiermee aan de slag, samen met de bewonerscommissie. Doel was om 70% van de bewoners mee krijgen voor de onderhoudsbeurt.

Aanpak:

- dichtbij: letterlijk in de portieken voorlichting geven;
- duidelijk: simpele termen gebruiken;
- samen: met de bewoners, met inspraakmogelijkheden.

Gigi Bewier vertelt dat de bewonerscommissie heel hard gewerkt heeft om bewoners te overtuigen. De Woonbond is ook ingeschakeld toen men met de Combinatie niet verder kwam (uitleg woonlasten-waarborg, voordelen individuele CV). Het energie-label gaat van G naar C/B, uiteindelijk gaan de bewoners hetzelfde of minder betalen. Lokale en sociale media zijn ingezet, er is een website van de bewonerscommissie, ook vindt men info op de website van Beaumont. Het project is inmiddels gestart en zal in 2012 af zijn. Klachten van bewoners (bijv. over bouwwerkzaamheden) worden door de bewonerscommissie opgepakt en meegenomen naar overleg met de corporatie of aannemer(s). Beaumont is nog steeds betrokken bij het project.

Zo vindt er binnenkort weer een bijeenkomst plaats om van bewoners te horen hoe het gaat.

Bereikt: 81% van de bewoners is akkoord met de plannen. Alle portiekliften zijn aangepast en er zijn Thermostaatkranen op alle radiatoren.

De L-flat

*****

Complex Olympia Amsterdam Zuid

Wim de Boer (bewonersondersteuner WSWonen Zuid) en bewoners L. Kroon, G. Bertossini en H. Brandenburg over hun ervaringen.

Complex Olympia is een monument uit 1926 dat bestaat uit 5 blokken met 600 woningen. De bewonerscommissie is ongeveer 5 jaar geleden opgericht en hield zich bezig met onderhoud (o.a. vervanging van de kierende aluminium kozijnen). Ymere had echter uitgebreidere plannen voor renovatie onder het motto: "Deze woning kan uw koopwoning zijn". Indien een woning verlaten wordt, wordt hij verkocht. Dat zorgde voor veel commotie onder de bewoners. Het Wijksteunpunt Wonen werd ingeschakeld om de bewoners te ondersteunen.

Zo zijn er vijf bewonersavonden georganiseerd om bewoners te informeren en heeft het WSWonen de commissie bijgestaan in het proces van onderhandelen met de corporatie. Naast de bewonerscommissie was er ook een technische commissie die zich bezig hield met de CV, mechanische ventilatie en plattegronden. Uiteindelijk ging 80% van de bewoners akkoord met de plannen.

Bewoners hebben ook daarna nog inspraak gehad op bepaalde onderdelen: zo werd de geplande mechanische ventilatie in de slaapkamer omgezet in een stille ventilatie in een speciale geïsoleerde kast. Daarnaast heeft de bewonerscommissie vrijwillige basis bedongen (wie niet wil, hoeft niet mee te doen). Uitzondering zijn de woningen op de begane grond, vanwege funderingsherstel worden bewoners wel gedwongen daaraan mee te werken. Voor veel van de woningen kan energielabel A worden gehaald. Een van de afspraken uit het sociaal plan is dat bewoners mogen doorschuiven naar een ander blok, zij hebben de eerste keuze. Momenteel zijn twee blokken gerenoveerd. Tips of knelpunten die uit de evaluatie van de renovatie komen, worden meegenomen naar de volgende blokken. Steeds meer bewoners blijven in het complex wonen, bij de start van het eerste blok zijn nog veel bewoners verhuisd, dat worden er steeds minder.

Complex Olympia

*****

Draagvlak voor energiebesparing

Henk Lalji (Amsterdams Steunpunt Wonen) en Helga Fredison (bewonersvereniging Haag en Veld) over het creëren van draagvlak voor energiebesparing onder bewoners in Zuidoost.

Henk Lalji probeert via een wijkgerichte aanpak bewoners te bereiken om hen zo bewust te maken van hun energiegebruik en dit gedrag te beïnvloeden zodat zij energie kunnen besparen. Maar dat doet hij niet alleen: betrokken bewoners zijn nodig om de mensen in de wijk te bereiken. Er zijn momenteel projecten in Zuidoost, West en Nieuw-West. Hoe bereik je de mensen? Eerst wordt er een wijk "uitgekozen". Wat voor netwerk is er aanwezig in de

wijk, wie zijn de koplopers en sneezers? Via hen kunnen bewoners ("volgers") worden bereikt, door hen in te zetten bij laagdrempelige activiteiten (buurtheesten, verenigingsfeesten). Verder wordt samengewerkt met maatschappelijke organisaties om bewoners te bereiken. Door flyers op te hangen bij scholen, bakkers, kappers, toko's en de lokale media (radio) te gebruiken worden bewoners geattendeerd op een activiteit/campagne voor energiebesparing. Dat kan bijvoorbeeld een informatiebijeenkomst zijn, of een tupperwareparty bij iemand thuis, waarbij energieboxen worden uitgedeeld (de energieboxen zijn vergoed door andere organisaties/corporatie). Een betrokken bewoner vertelt de bewoners een en ander over energiebesparing.

Helga Fredison, bewoonster van de flat Haag en Veld, is een sneezer die onder andere tupperwareparties heeft georganiseerd. Zij is dan een soort groepsleider die ook alle vragen van bewoners kan beantwoorden. In Zuidoost wonen veel mensen die niet gewend zijn aan individueel stoken. Als zij hun stookgedrag niet aanpassen, kost dat veel geld. Door kleine voorbeelden uit de praktijk probeert zij zo mensen zover te krijgen dat zij hun stookgedrag aanpassen. Zij schat in dat ongeveer 50% van de bewoners daadwerkelijk iets doet aan hun stookgedrag.

Leuke ideeën voor een campagne: Energiequiz, workshop energierekening lezen, klimaatstraatfeest met klimaatcafé en workshops voor scholieren. In samenwerking met Kansrijk Zuidoost kunnen grotere bijeenkomsten worden georganiseerd.

Flat Haag en Veld

*****

Colofon:
Uitgave: Stedelijk Bureau Wijksteunpunten Wonen
December 2011

Voor meer informatie:
Website BC L-Flat: www.l-flat.nl
Beaumont Communicatie: www.beaumont.nl
ASW: www.steunpuntwonen.nl